

liter et simpliciter sanctam, præcipue ratione gratiæ et justitiæ inhærentis, hic autem non solam hanc sanctitatem personæ considerari, imo nec principaliter, ut infra dicam; est enim sacerdos et religiosus persona sacra sufficientissime ad rationem sacrilegii, etiamsi nec formaliter, nec simplicitate sancta sit. Nam ratio sacrilegii ab hoc abstrahit et præcindit, et solum consurgit ex eo quod talis persona est divino cultui dicata speciali modo, et ad aliquod ministerium ejus, et ideo dixi supra hanc sanctitatem esse respectivam: non excludo tamen quin possit esse formalis. Circa locum, etiam considero quod, licet sub ratione loci dicati ad continendum Dei populum, ad divinum cultum congregatum, censeatur habere peculiarem rationem sanctitatis, sub qua spectat ad illam secundam speciem sacrilegii, nihilominus quatenus res quædam consecrata est et destinata ad divinum cultum, habet quandam convenientiam cum aliis rebus sacris, sub qua ratione existimo posse aliquod sacrilegium contra templum vel monasterium esse ejusdem speciei cum sacrilegio contra rem aliquam sub tertio membro contentam; ut verbi gratia, templum destruere, aram et vasa sacra infringere, vestes sacras scindere, et similia, existimo esse sacrilegia ejusdem speciei. Item, sicut vi vel furto occupare bona ecclesiæ mobilia et immobilia, sacrata, vel non sacrata, ejusdem speciei sacrilegium est, magis vel minus grave, ita per vim occupare templum aut monasterium, præcise stando in ratione rapinæ aut furti rei sacræ, sacrilegium ejusdem rationis esse videtur. Neque hoc est contra dictam divisionem, nam in ea consideratur locus sacer, ut locus est, et quoad immunitates speciales, quas habet, ut exercet rationem loci, præter quas habet etiam alias communes rebus sacris, ut in l. 1 de Immunitate notavi, c. 14. Et hoc modo potest aliqua moralis ratio illius divisionis dari; nam persona sacra ut sic, et locus sacer ut sic, habent singularem modum sanctitatis et immunitatis, præsertim juxta ecclesiastica jura; et ideo illa duo specialiter numerata sunt; alia vero sub ratione magis generali, quia vitia eis contraria fere non habent in jure diversam considerationem, licet in genere mali et vitii moralis possint habere diversas rationes specificas, ut declaratum est. Et ita obiter responsum est ad difficultates in principio positas.

CAPUT VI.

PROPONUNTUR NONNULLA DUBIA DE QUIBUSDAM REBUS SACRIS.

1. *An irreverentia contra Eucharistiam sit sacrilegium. — Ratio dubii.* — Sed adhuc supersunt nonnulla explicanda circa res sacras, quæ in tertio membro numerantur. Et imprimis merito dubitari hic potest, an irreverentia contra Eucharistiam dicenda sit sacrilegium. Et ratio dubitandi est, quia Eucharistia non est sancta, sicut aliæ res sacræ, sed sicut Deus ipse, quia revera est Deus; ergo sicut irreverentia contra Deum ipsum directe non est sacrilegium, sed irreligiositas alterius rationis, ita irreverentia contra Eucharistiam plus est quam sacrilegium. Et confirmatur, quia cæteris rebus sacris præter Eucharistiam non debetur suprema adoratio latriæ, sed secundaria quædam veneratio, ut septima Synodus docuit; Eucharistiæ autem debetur idem latriæ cultus qui vero Deo debetur, ut definit Concilium Trident., sess. 13, c. 5 et can. 6; ergo etiam irreverentia facta Eucharistiæ est aliquid majus quam sacrilegium, quod fit aliis rebus sacris, et directe opponitur illi secundariæ venerationi rerum sacrarum. Declaratur tandem, quia adoratio debita Christo in Eucharistia ejusdem speciei est cum adoratione, quæ dabatur Christo in propria specie visibili existenti, ut expresse docet Concilium Trident., dicto c. 5; ergo etiam irreverentia aut injuria facta Eucharistiæ, vel Christo in propria specie, ejusdem rationis est, juxta illud: *Reus erit corporis et sanguinis Domini*, 1 ad Corinth. 11. At vero injuria facta Christo in specie visibili non tantum erat sacrilegium, sed major quædam irreligiositas; ergo idem dicendum est de Eucharistia. Ad hoc vero respondere quis potest ex Cajetano, dicta quæst. 99, dub. 6, irreverentiam contra Eucharistiam non esse contra sanctitatem Christi, ut est sanctitas personæ. Sed non satisfacit, quia res ipsa contenta in sacramento est persona, et sanctitas illius rei est sanctitas per essentiam; et ideo adoratio illius rei est tam vera latria, ac adoratio personæ. Et ad hoc nihil refert quod ibi non sit corpus per modum corporis; ergo idem est de irreverentia.

2. *Contra Eucharistiam committi posse peccatum majus quam sacrilegium. — Propter*

crimen injiciendi manus in Eucharistiam non incurritur excommunicatio. — Convincor ergo his argumentis, ut dicam, contra Eucharistiam committi posse peccatum, quod directe et principaliter sit majoris rationis, quam sacrilegium, quatenus nimirum est contra ipsam Christi personam; concomitanter vero esse sacrilegium, quatenus est contra reverentiam debitam speciebus sacramentalibus, quæ res sacræ sunt. Sicut enim adorato Christo in Eucharistia coadorantur species, ita proportionaliter est injuria, et ideo sicut illa adoratio simpliciter est primaria latria respectu personæ Christi, eminenter vero continet secundariam venerationem specierum, ita etiam irreverentia principaliter est irreligiositas contra Christi personam, continet vero rationem sacrilegii respectu ejus quod ibi est sacramentum tantum. Nec refert quod illa irreverentia videatur immediatius versari circa species, quam circa Christum, quia respiciendum est magis ad rem contentam sub speciebus, cui directe et formaliter fit injuria: sicut quando clericus trahitur per vestem, injuria fit ipsi personæ, licet non attingatur persona, nisi mediante veste. Quod non obscure significavit Paulus, 1 Corinth. 11, cum dixit: *Judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini*. Et ita optima ratione intelligitur verum esse quod Cajetanus dixit dicta quæst. 99, dub. 6, gravius esse hoc sacrilegium contra Eucharistiam, quam omnia alia contra personas sacras, loquendo de gravitate secundum speciem suam. Ratio enim propria est, quia hoc peccatum est altioris rationis, ut sic dicam, quam omne aliud sacrilegium, eo quod sit directe contra excellentiam divinam personæ Christi. Et nihilominus verum etiam est quod idem Cajetanus subjungit in dub. 7, propter peccatum inferendi manus violentas in Eucharistiam, non incurri excommunicationem latam contra inferentem manus violentas in clericum. Et ratio a priori non est quia illud peccatum non sit contra sanctitatem Christi, ut Cajetanus vult, sed est quia nomine clerici in cap. *Si quis suadente*, non comprehenditur Christus, sed clericus viator et visibilis, ac minister hujus ecclesiæ militantis, ut constat ex usu illius vocis, et ex ipso contextu, et ex communi omnium intelligentia. Neque etiam obstat quod illa injuria Eucharistiæ sit gravius peccatum; nam poena non extenditur ad dissimile crimen, etiamsi gravius sit, et sæpe censura fertur pro crimine minus gravi, qui est major necessitas coer-

cendi illud, quam aliud gravius, quod rarissimum est.

3. *An reliquiæ et imagines Sanctorum bene in hoc ordine numerentur.* — Deinde dubitari potest circa easdem res sacras, an reliquiæ et imagines Sanctorum bene in hoc ordine numerentur. Et ratio dubii est, quia irreverentia istarum rerum non videtur esse contra religionem sed contra virtutem observantiæ, vel dulciæ, ad quam pertinet veneratio Sanctorum. Probatur ex D. Thoma dicente, irreverentiam istarum rerum in hoc consistere, quod in eis personæ Sanctorum inhonorantur; ergo sicut honor Sancti in imagine sua est actus dulciæ, et non religionis, ita irreverentia contra imaginem, vel reliquam alicujus Sancti, est contra dulciam, et non contra religionem, quia videtur potius esse inobservantia quædam (ut sic dicam). Nam peccatum quod committitur contra reverentiam debitam alicui personæ, illi virtuti opponitur, ad quam spectat venerari talem personam; ut irreverentia contra parentem est impietas, non sacrilegium; sed personæ creatæ, quantumvis sanctæ, non debetur honor ex virtute religionis, sed ex observantia; ergo inhonoratio talis personæ non est sacrilegium, sed inobservantia; ergo multo minus irreverentia reliquiarum vel imaginum Sanctorum erit sacrilegium contra religionem, sed aliud vitium innominatum et secundarium, contra observantiam seu dulciam.

4. *Responsio Vasquez. — Difficultas hujus responsionis.* — Ad hanc difficultatem responderi potest primo, concedendo totum quod argumentum intendit, ut plane concedit Gabriel Vasquez, lib. 1 de Adoration., disput. 6, c. 8, ubi ait percussionem clerici aut religiosi non esse sacrilegium contra virtutem religionis, sed contra virtutem observantiæ, propter rationem factam. Et hoc idem consequenter dicit de irreverentia facta reliquiis vel imaginibus Sanctorum, ex eodem fundamento. Secus vero sentit de imaginibus Dei, et de rebus sacris inanimis, quarum irreverentiam dicit esse contra virtutem religionis. Quia illæ res ex religione in veneratione habentur; unde idem consequenter diceret, sicut revera dicendum est, de cruce et aliis imaginibus Christi Domini, et de reliquiis crucis, aut aliis instrumentis passionis, aut vestibus quæ Christum tetigerunt, quia hæc omnia ex virtute religionis coluntur. Quæ quidem sententia quoad hanc posteriorem partem clara est, neque contra illam versatur difficultas posita. Quoad primam vero partem vide-

tur esse contra communem modum loquendi, tam Canonum in dicto cap. *Si quis suadente*, ibi, *Sacrilegii reatum*, quam D. Thomæ et reliquorum auctorum. Responderi autem potest, quod sicut cultus Sanctorum religiosus dicitur propter conjunctionem quam habet cum divino cultu, licet a virtute religionis non eliciatur, ita percussio clerici dicitur sacrilegium, quia versatur circa personam sacram, et Deo conjunctam, licet proprie contra religionem non sit. Sed contra hoc est, quia quando divus Thomas et Doctores dividunt sacrilegium per tria membra explicata, de sacrilegio proprie dicto et religioni opposito loquuntur, ut constat. Item sacrilegium per turpem accessum ad personam sacram, proprie contra religionem est, quia est contra votum; sed eodem modo censent omnes de sacrilegio quod committitur in percussione personæ sacræ. Imo D. Thomas dicit convenire in specie sacrilegii. Denique jura interpretanda sunt juxta receptum usum vocum, maxime quando communiter ita intelliguntur.

5. *Percussio clerici, et irreverentia reliquiarum et imaginum sunt sacrilegia.* — Propter hoc ergo non censeo negandum quin percussio clerici, et irreverentia reliquiarum et imaginum Sanctorum, sit sacrilegium contra religionem, licet irreverentia talium rerum vel personarum sub aliqua ratione possit esse contra observantiam; hæc enim duo non repugnant, ut agentes de blasphemia diximus, et ex materia de adoratione constat. Et posteriorem quidem partem probat ratio facta in difficultate proposita. Prior vero declaratur imprimis in percussione clerici. Nam illud sacrilegium est contra jus positivum, ut dixi; lex autem canonica non prohibet illam percussorem intuitu observantiæ, sed intuitu religionis Dei, et ita constituit contrarium actum, seu carentiam actus in materia virtutis religionis; ergo illa percussio est vitiosa contra religionem. Primum antecedens constat: nam quod possit Ecclesia hoc modo prohibitionem facere, et in materia religionis actum constituere, supra ostensum est; nam si hoc potest facere circa locum sacrum, et circa bona ecclesiastica, cur non multo magis circa ministros Dei? Quod autem ita fecerit, et ex verbis jurium constat, et ratio suadet, quia Ecclesia in hac prohibitione non respexit ad excellentiam creatam personæ clericæ, sed ad ministerium, quatenus ratione excellentiæ divinæ, ad quam ordinatur, venerandum est, et ita non prohibet illam actionem, nisi ut cedit

in quamdam irreverentiam Dei, seu, quod idem est, ut est irreverentia talis personæ, quatenus minister Dei est. Præterea si quis faciat injuriam sacerdoti in despectum et contumeliam ministerii, sine dubio committit sacrilegium contra religionem Dei, ut etiam dictus auctor fatetur, quia peculiarem respectum habet contra Deum, in quem transit illa injuria; sed Ecclesia per suam legem potuit ita prohibere illam injuriam ut ad Deum pertinentem, præcipiendo abstinentiam ab illa in quemdam cultum religiosum Dei; et ita sine dubio instituit immunitates personarum sacrarum, sicut et templorum, et ecclesiasticorum honorum; ergo sacrilegia contra has immunitates æque sunt contra religionem, etiamsi, quando sunt contra personas rationales, plerumque sint etiam contra observantiam, vel justitiam; hoc enim non excludit quin possit in eodem actu conjungi malitia sacrilegii. Neque ad hoc necessarium est ut percussio clericum intendat injuriam facere Deo, nam in peccatis committendis non est necessaria similis intentio, quando in objecto ipso est specialis malitia; sed sufficit facere id, quod ex se vel ex prohibitione habet talem malitiam.

6. *Sancti possunt coli, vel religionis, vel dulia actu.* — Ob hanc ergo causam dixi in superioribus, personam sacram, ut ponitur inter materias sacrilegii, magis considerari secundum sanctitatem respectivam pertinentem speciali modo ad cultum Dei, quam prout est in se excellens, vel sancta, absoluta quadam sanctitate et excellentia. Quod si sub hac ratione absoluta velimus loqui de personis sanctis, etiam cum Christo regnantibus, verum quidem est, si absolute adorentur propter creatam sanctitatem, non adorari religione, sed dulia. Et consequenter etiam est verum irreverentiam irrogatam Sanctis, non ut habent respectum ad Deum, sed ut homines sunt excellentes, ut sic non religioni, sed duliæ opponi: ut bene etiam observavit Valent., in 3 tom., disput. 1, q. 14, puncto 2. At vero si Sancti considerentur quatenus amici Dei sunt, et in eis ipse honorari potest, et illi etiam per respectum ad ipsum, ut sic per religionem Dei coluntur, et consequenter etiam injuria eis facta sacrilegium est contra religionem Dei. Unde probabile est quod omnis injuria Sanctorum, præsertim cum Christo regnantium, transit in Deum, et participat malitiam sacrilegii contrarii religioni, etiam si injuria Dei intenta non sit. Nam ad peculiarem illam

adorationem in Sanctis, requiritur peculiaris intentio, quia actus virtutis est; at vero ad contrariam injuriam non est hoc necessarium, quia actus vitii est, ad quem satis est quod malitia sit in objecto, ut supra dicebam. Sicut irreverentia facta principi transit in regem, licet non sit intenta respectu regis; et hæreticus contumeliam inferens imagini Dei, injuriam facit Deo, etiamsi millies dicat se id non intendere. Ita ergo est valde probabile de injuria Sanctis facta. Et quamvis fortasse speculativa consideratione, et secundum alium statum rerum possit dari irreverentia in Sanctum, quæ non transeat in Deum, tamen loquendo de Sanctis cum Christo regnantibus, et considerato communi modo quo in Ecclesia Dei coluntur, vix potest irreverentia in Sanctum separari a sacrilegio in Deum; quia æstimandi sunt ut conjunctissimi Deo, qui vult eos maxime a nobis honorari, et tanquam suam æstimat irreverentiam quæ contra illos fit.

7. *Injuria, quæ per reliquias fit Sanctis transit in Deum.* — Ex his ergo facile respondetur ad alteram partem, de reliquiis et imaginibus Sanctorum; sunt enim materia sacrilegii, non quatenus referunt Sanctos, vel sunt partes aut aliquid eorum, sistendo in ipsis; ut sic enim verum est vitium illud ad duliam pertinere. Sed circa res tales committitur sacrilegium, vel quatenus inhonoratio, quæ in illis vel per illas Sanctis fit, non in illis sistit, sed ad Deum transit, ut declaratum est, vel certe quia secundum Ecclesiæ usum, hæc res habentur et æstimantur ut instrumenta divini cultus, et ideo habentur sacræ non tantum in ordine ad Sanctos, sed etiam in ordine ad Deum, non minus quam sacræ vestes, vel altaris ornamenta.

8. *Cur inter res sacras numerentur sacramenta, et non sacrificia et oratio.* — Tertio, circa easdem res sacras, dubitari potest cur inter eas numerentur sacramenta, et non sacrificium, quia sicut sacramentum consistit in quadam actione seu receptione sacra, ita sacrificium consistit in sacra actione, et ita potest hæc irreverenter fieri sicut illa; ergo sicut irreverentia sacramenti est sacrilegium, ita etiam irreverentia sacrificii; ergo numerandum esset sacrificium inter res sacras quæ per sacrilegium violantur. Eadem interrogatio cum eadem dubitandi ratione fieri potest de oratione, quæ est etiam actio sacra, et irreverenter fieri potest. Ad hoc breviter dico, hic non numerari illas actiones, quæ ipsum Dei

cultum directe et immediate continent, quia irreverentia, quæ in eis committitur, non est sacrilegium, sed aliud genus irreligiositatis circa Deum, quæ vel ad superstitionem pertinet, vel ad eam reducitur. Et ratio est, quia talis irreverentia Deo ipsi immediate fit, non ipsi actioni tanquam rei sacræ; qui enim orat inattente, Deo ipsi irreverentiam facit immediate, et tanquam proximo objecto *Cui*, et idem est de sacrificio, nam hi actus continent ipsum formalem cultum Dei. Actiones autem sacramentorum non ita continent immediatum Dei cultum, sed sunt instrumenta quibus sanctificantur cultores Dei; et ideo merito inter res sacras computantur, quæ per sacrilegium irreligiose tractari possunt.

9. *Quid de concione sacra dicendum.* — Sed quid de concione sacra, seu verbo Dei? Nam illud etiam videtur actio sacra, et non tantum continet cultum Dei, sed est etiam instrumentum divinum ad sanctificandos cultores Dei, et potest indigne et irreverenter tractari; ergo circa illud potest sacrilegium committi, et tamen a divo Thoma inter res sacras non numeratur. Ad hoc Cajetanus, dicta q. 99, dub. 2, fatetur irreverentiam factam verbo divino esse sacrilegium; tum quia per illud Deus nos sanctificat, juxta illud Joan. 13: *Vos mundi estis, propter sermonem meum*; tum etiam quia verba et nomina sacra propter significationem sacram merentur aliquam venerationem, ut constat ex materia de adoratione, et ex septima Synodo, can. 3. Quæ sententia mihi placet, præsertim quoad nomina Dei, Christi et Sanctorum, quæ fortasse sub imaginibus comprehensa sunt a divo Thoma. Et idem censeo de proprio verbo Dei, ut est verbum Scripturæ Canonice, quod religiosam reverentiam meretur, quatenus singulari modo a Deo ipso dictatum est, et reputari potest tanquam reliquiæ ipsius Dei, et ideo adulterare hoc verbum, pervertendo illud, sacrilegium est; præterquam quod potest etiam esse blasphemia, et hæresis, vel participatio ejus. Aliud vero verbum doctrinæ in tantum potest ad materiam religionis pertinere, in quantum conjunctum est cum ipso verbo Dei, in cujus irreverentiam redundat quidquid in sacra doctrina, præsertim pro concione, indigne tractatur. Seclusa autem hæc irreverentia verbi Dei, alia peccata, quæ possunt in docendo committi, non pertinent, ut opinor, ad sacrilegium, quia illa actio non est ita proprie res sacra, ut venerationem aliquam religiosam mereatur. Et ita videtur sa-

tis explicata tota materia sacrilegiorum, si-
monia excepta, de qua postea dicturi sumus.
De variis autem modis, vel actionibus, quibus
omnes istæ res sacræ violari possunt, diximus
in variis locis: de sacramentis, tractando de
illis; de vasis et vestibus sacris, in 3 tom.,
disp. 81, sect. 8; de imaginibus et reliquiis, in
materia de adoratione; de bonis ecclesiasticis
in opusculo de Immunitate.

CAPUT VII.

DE GRAVITATE SACRILEGII, ET QUALITATE MALITIÆ
ILLIUS, AC PŒNA EIDEM DEBITA.

1. *Peccatum sacrilegii mortale est ex suo ge-
nere.* — Ex dictis in præcedentibus capitibus,
constat hoc peccatum sacrilegii in omnibus tri-
bus speciebus ejus esse mortale ex genere suo,
quia est contra excellentem virtutem religio-
nis, et in omnibus speciebus habet materiam
satis gravem, ut patet facile per illas discurrendo.
Nam percussio clericici ex genere suo
gravis materia est, et similiter usurpatio ju-
risdictionis in clericum, vel cum ab illo tribu-
tum exigitur. Item violatio castitatis in perso-
na sacra per votum, peccatum mortale est ex
suo genere, ut constat. De violationibus etiam
loci sacri satis hoc est declaratum in superiori
tractatu, lib. 3. In tertio denique genere, ini-
qua administratio vel receptio Sacramento-
rum ex suo genere peccatum mortale est. Per-
vertere etiam Scripturam ad confirmandos er-
rores, gravissimum sacrilegium est; imo etiam
illa abuti ad res turpes et obscenas, grave pec-
catum est, sicut etiam uti vasis sacris ad usus
profanos, seu communes. Denique occupare
bona Ecclesiæ, vel injustis oneribus illam gra-
vare, clarum est esse ex suo genere grave pec-
catum. Est autem hoc verum, sive sacrilegium
fiat ex directa intentione contemnendi et inho-
norandi res sacras, ut faciunt hæretici, sive
fiat solum ex voluntate libera propter alium
finem, vel utilitatem aut delectationem huma-
nam, quia, ut circumstantia det specialem ma-
litiæ, non est necessaria formalis intentio,
sed sufficit libera voluntas, ut ex prima secun-
dæ constat.

2. *Peccatum hoc potest esse veniale, ex levi-
tate materiæ, et ex inadvertentia.* — Potest
autem hoc peccatum esse veniale duobus mo-
dis consuetis. Primo, ex levitate materiæ, ut
Cajetanus et omnes Summistæ, verb. *Sacrile-
gium*, fatentur. Et ratio est, quia etiamsi res
sit sacra, potest irreverentia ejus esse levis, ut

per se constat, et disputando de Sacramentis,
et de locis sacris, et sæpe alias tractatum est.
Semper tamen necessarium est ut absit con-
temptus, ita ut irreverentia non fiat ex formali
intentione inferendæ injuriæ rei sacræ; tunc
enim semper est mortale, quantumvis injuria
levis esse videatur, quia intentio illa continet
magnam irreverentiam. Item ad judicandum
de levitate materiæ, oportet considerare omnes
circumstantias ejus, et modum prohibitionis,
ut an sub gravi censura sit ab Ecclesia prohi-
bita. Ut, verbi gratia, exigere ovum a clerico
in tributum, leve quidem apparet; si tamen
consideretur jus, et potestas quæ usurpatur,
gravis materia est; similiter violenter detinere
clericum brevi tempore, in ratione nocumenti
vel corporalis injuriæ, leve reputatur, et nihi-
lominus, considerata immunitate clericici, suffi-
cit ad grave sacrilegium, juxta c. *Nuper*, de
Sent. excom., et ea quæ diximus in 5 tom.,
disp. 22, sect. 1, num. 25 et seq. Secundo, po-
test hoc peccatum esse veniale propter inad-
vertentiam, quæ licet non sit omnino involunta-
ria ratione negligentia, tamen illa est levissi-
ma, et ita actus non plene deliberatus est, et
ideo non est peccatum mortale.

3. *An hoc peccatum possit esse omissionis.*
— Tria vero mihi supersunt explicanda circa
malitiam sacrilegii. Primum est, an hoc pec-
catum sit semper commissionis, vel possit etiam
esse omissionis. Videtur enim sacrilegium in-
trinsece requirere positivum actum, quo res sa-
cra irreverenter tractetur, et ideo semper esse
peccatum commissionis. Item hoc peccatum est
contra præceptum negativum non violandi res
sacras; ergo est peccatum commissionis. Item
alias omissio communionis vel confessionis in
tempore præcepti esset sacrilegium; conse-
quens videtur falsum, quia cum res sacra, id
est, sacramentum tunc non sit, non potest dici
irreverenter tractari.

4. *Affirmative resolvitur questio.* — Nihilominus
dicendum est aliquod peccatum omis-
sionis esse posse contra reverentiam debitam
rei sacræ, ac proinde sacrilegium. Probat, quia
interdum est sub præcepto affirmativo
aliqua veneratio rei sacræ. Id constat ex c. 1
de Cust. Euchar., et c. *Sane*, de Celeb. Mis.,
ubi Clerici præcipiuntur custodire Eucharis-
tiam clavibus adhibitis, idque sub gravi sus-
pensionis pœna trium mensium ab officio. Il-
lud autem præceptum per solam omissionem
violatur, ut constat. Item in eodem c. *Sane*,
præcipitur omnibus ut, cum in Missa elevatur
hostia salutaris, se reverenter inclinent. Omis-

sio ergo illius adorationis peccaminosa est, et
ad irreverentiam omissivam pertinet. Item in
c. de Custodia Euchariæ, præcipitur ut ora-
toria, vasa sacra, vestimenta, palæ et corpora-
lia, nitida et munda conserventur: hoc autem
sine commissione per solam omissionem viola-
tur, quia sine culpa alicujus hæ res paulatim
sordescunt, et quia non mundantur, vel lavan-
tur, præceptum illud violatur. Multaque simi-
lia peti possunt ex locis supra citatis, in qui-
bus ostendimus quomodo veneratio aliqua
istarum rerum sub præceptum affirmativum
cadat; contra præceptum autem affirmati-
vum peccatur per omissionem, ut constat.
Quod autem hæc malitia pertineat ad sacrile-
gium, patet, quia est contra religionem, et
versatur circa rem sacram per defectum reve-
rentiæ illi debitæ; nec potest reduci ad aliud
vitium, ex his quæ contra hanc virtutem nu-
merantur.

5. *Solvuntur argumenta in contrarium ad-
ducta.* — Ad primum ergo respondetur, in
moralibus omissionem reverentiæ debitæ re-
putari irreverentiam. Verum est etiam sacrile-
gium ordinarie committi per actum positivum,
et inde fortasse nominari; nihilominus tamen
interdum incurri posse per omissionem. Unde
ad secundum dicitur, licet sæpius sacrilegium
sit contra præceptum negativum, interdum
etiam esse contra affirmativum. Ad tertium
dici potest primo, tunc sacrilegium omissivum
committi, quando res sacra existit, et actio
aliqua præcepta et pertinens ad honorem ejus
omittitur. At vero præceptum de recipiendo
sacramento non est hujusmodi; et ideo fortasse
quando omnino omittitur sacramentum, non
est sacrilegium, sicut supra dicebamus de omis-
sione Missæ in die festo. Secundo, responderi
potest usum alicujus sacramenti pertinere ad
quamdam venerationem ejus, et ideo, quando
omittitur tempore præcepti, sacrilegium com-
mitti. Neque obstat quod res sacra non sit nec
fiat, quia satis est quod debeat esse vel fieri.

6. *An in hoc vitio dentur peccata quædam
per excessum, et alia per defectum.* — *Pars ne-
gativa.* — Secundo, explicandum est an in hoc
genere vitii peccetur semper per defectum,
vel in eo possint duo vitia extreme opposita esse
per excessum et defectum; nam divus Tho-
mas, quæstione nonagesima septima, in prin-
cipio, sacrilegium collocat sub vitio religioni
opposito per defectum; unde non videtur
agnoscere sacrilegium, quod per excessum op-
ponatur religioni. Et confirmari potest ex dic-
tis, quia si sit sacrilegium omissivum, mani-

feste est per defectum; si autem sit commissi-
vum, semper habet rationem sacrilegii, quate-
nus actio circa rem sacram fit cum illius injuria,
vel sine debitis circumstantiis ad reverentiam
necessariis.

7. *Pars affirmativa proponitur.* — In con-
trarium vero est, quia, sicut circa Deum ipsum
potest peccari, et deficiendo in cultu ac reve-
rentia, et excedendo indiscrete in modo cul-
tus, ita circa res sacras potest utroque modo
peccari; sed propter illam causam distinguun-
tur irreligiositates in Deum per excessum et
defectum; ergo eodem modo distinguendæ
sunt irreligiositates circa res sacras. Minor
declaratur exemplis, nam adorare imaginem
Sancti adoratione latriæ, peccatum per exces-
sum est. Sed ad hoc bene responderi potest,
tunc non adorari imaginem ut imaginem, sed
ut idolum, et ideo illam esse superstitionem
contra Deum ipsum. Sed licet hoc verum sit,
non tamen videtur repugnare quin sit sacrile-
gium respectu talis rei sacræ. Clarius vero
exemplum erit, si quis publico cultu in Missa,
vel in oratione publica, colat Sauctum a Pon-
tifice non propositum per canonizationem, vel
sufficientem beatificationem, contra c. 1 de
Reliquiis et veneratione Sanctorum; illud
autem peccatum per excessum est. Idemque
est de veneratione reliquiarum, vel publica,
sine auctoritate, contra c. 2 de Reliq. et ve-
nerat. Sanct., et Concil. Trident., sessione 25,
in decreto de hac re; vel privata veneratione
sine morali fide, satisque probabili de sancti-
tate personæ, aut de veritate reliquiarum,
contra rectam rationem.

8. *Dari sacrilegium per defectum et exces-
sum resolvitur.* — Non videtur quidem posse
negari, quin hoc vitium per excessum in hæc
materia committi possit. Unde a Concilio Tri-
dentino supra, superstitio vocatur, ibi: *Omnis
porro superstitio in Sanctorum invocatione, re-
liquiarum veneratione, et imaginum sacro usu
tollatur.* Superstitio autem peccatum per ex-
cessum est, ut supra vidimus; unde sine dubio
est peccatum specie distinctum a sacrilegio,
ut sonat vitium per defectum. Et licet, quan-
do transit in idololatriam, pertineat ad super-
stitiones supra tractatas, quæ sunt directe
contra Deum, tamen, quando sistit in modo
inepto, insolito vel irrationabili colendi ipsas
res sacras, videtur esse superstitio specie dis-
tincta ab omnibus supra positis, quia non im-
mediate circa Deum, sed circa cultum rerum
sacrarum committitur. Est enim contra secun-
darios actus religionis, seu secundariam la-